

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Дідуха Сергія Володимировича на тему:
«Формування і розвиток системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність обраної автором теми дослідження не викликає сумнівів та зумовлена об'єктивними трансформаційними процесами, що відбуваються в сучасній економіці України. В умовах високого ступеня невизначеності, спричиненого як глобальними економічними викликами, так і специфічними внутрішніми факторами, функціонування акціонерних товариств потребує якісно нових підходів до менеджменту. Традиційні моделі управління, що орієнтовані виключно на короткострокові фінансові результати, виявляються недостатніми для забезпечення стратегічної стійкості корпоративного сектору. Потреба у формуванні цілісної системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств диктується необхідністю гармонізації інтересів різних груп стейкхолдерів – власників, менеджменту, акціонерів та інвесторів, що є критично важливим для підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного бізнесу.

Додаткової актуальності роботі надає фокус на цифровій трансформації управлінських процесів. Впровадження інструментарію CRM-систем та автоматизація оцінки результативності діяльності є вимогою часу, що дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані рішення на основі оперативних даних. Автор слушно зауважує, що ефективність функціонування акціонерних товариств у сучасних реаліях залежить не лише від обсягів прибутку, а й від якості корпоративного управління, прозорості прийняття рішень та здатності системи менеджменту адаптуватися до кризових явищ. Таким чином, науковий пошук Дідух С.В., спрямований на розробку комплексного методичного інструментарію оцінювання та підвищення ефективності управління АТ, є своєчасним, теоретично значущим та практично затребуваним для розвитку сучасної науки менеджменту.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень «Подільський державний університет» за темою «Формування стратегії та пріоритетів інноваційного розвитку аграрного розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0114U007032) Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів, де автор визначив інструменти стратегічного управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, за темою «Удосконалення системи управління розвитком суб'єктів господарювання та сільських територій» (номер державної реєстрації 0123U103852) кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, де автор проаналізував основні проблеми та обмеження

управління ефективністю акціонерних товариств в умовах нестабільності та воєнних ризиків, а також за індивідуальною темою «Система управління ефективністю функціонування акціонерних товариств» (номер державної реєстрації 0126U003254), де автор апробував адаптивну модель управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

Обґрунтованість, достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукова значущість роботи полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад формування системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств в умовах глобальних трансформацій та безпекових викликів. Теоретичне значення отриманих результатів визначається розширенням понятійно-категоріального апарату через ідентифікацію корпоративного управління як інституційної основи ефективності функціонування акціонерних товариств, розробкою комплексних підходів до оцінювання результативності АТ на основі фінансово-корпоративно-адаптивної концепції та обґрунтуванням п'ятиспрямованої структури сталого розвитку, що включає ESG-управління, темпоральні та безпекові чинники. Сформовані методологічні положення створюють підґрунтя для системного аналізу інтернально-екстернальної асиметрії розвитку акціонерних товариств, мінімізації транзакційних витрат та подолання дилем «ризик/прибутковість» і «безпека/транспарентність», що стримують потенціал вітчизняних підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Практичне значення дослідження полягає у розробці конкретних рекомендацій щодо оптимізації механізмів корпоративного управління, впровадженні адаптивних моделей діагностики життєвих циклів та використанні інструментів стратегічного контролю на основі Big Data, комплаєнсу та цифровізації. Сформовані пропозиції дозволяють підвищити рівень адаптивності АТ до європейських стандартів, забезпечують зростання їхньої ринкової вартості та капіталізації, сприяють посиленню стійкості бізнесу в умовах мілітарі-економіки. Запропоновані інструменти інтегрального оцінювання через функцію бажаності Харрінгтона та бальні індекси розвитку (CGR) спрямовані на створення прозорого конкурентного середовища, збалансування інтересів стейкхолдерів та зміцнення економічної безпеки держави.

Результати дослідження підтверджені відповідними актами впровадження у діяльність Кам'янець-Подільської районної ради, Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, АТ «Гіпсовик» та ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза», що свідчить про їх практичну цінність та актуальність для сучасного стану економіки.

Напрями подальшого використання результатів дослідження пов'язані з розробкою дорожньої карти інституційної адаптації акціонерного сектору до вимог європейських ринків капіталу. Перспективним є застосування запропонованих підходів для цифровізації корпоративного контролю,

розвитку моделей інклюзивного управління та формування механізмів «Fast recovery» для повоєнного відновлення промислових комплексів. Подальше використання наукових здобутків дозволить забезпечити сталий розвиток акціонерних товариств через розбудову ефективних інституцій, що стимулюють довгострокове економічне зростання та соціальну відповідальність великого бізнесу.

Значимість дослідження для науки і практики, впровадження наукових результатів, напрями їх подальшого використання

Наукова значимість роботи полягає у фундаментальному розширенні теоретичної бази управління акціонерними товариствами в умовах нестабільності. Обґрунтовано фінансово-корпоративно-адаптивний підхід, який розглядає ефективність АТ не як статичний показник, а як динамічну здатність системи узгоджувати власні інтереси з національними пріоритетами та обмеженими ресурсами. Науково доведено, що корпоративне управління є інституційною основою ефективності. Запропоновано п'ятиспрямовану структуру сталого розвитку (ESG, безпека, час, стейкхолдер-менеджмент), що доповнює класичні економічні моделі. Вперше інтегровано часовий чинник (темпоральність) та глокалізаційні впливи в систему діагностики життєвих циклів товарів і організацій, що дозволяє точніше прогнозувати розвиток бізнесу.

Практичне значення роботи підтверджується створенням конкретних прикладних інструментів для менеджменту. Розроблено адаптивну модель прогнозування фінансового ризику як інтегральної оцінки ймовірності збитків. Запроваджено використання бальних індексів (CGR) та функції бажаності Харрінгтона, що дозволяє керівникам АТ об'єктивно оцінювати ефективність управління навіть за умов обмеженої прозорості (Open Data, комплаєнс). Сформовано послідовність етапів управління (від оцінки попереднього періоду до каскадування цілей на підрозділи), що забезпечує зростання капіталізації та ринкової вартості підприємства.

Результати дослідження пройшли широку апробацію та офіційно впроваджені в діяльність організацій різних рівнів: Кам'янець-Подільська районна рада (для стратегій регіонального розвитку); ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової промисловості НУХТ» (у навчальних дисциплінах «Менеджмент» та «Управління персоналом»), а також Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти; АТ «Гіпсовик» та ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза» (для вдосконалення внутрішнього контролю та оптимізації господарської діяльності).

Основні тези доповідалися на 12 міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Запропоновані наукові положення можуть бути використані для: застосування адаптивних моделей для швидкої відбудови підприємств у повоєнний період; подальшої розробки стандартів екологічної та соціальної відповідальності АТ для виходу на європейські ринки капіталу; створення на основі запропонованих моделей програмних продуктів для інтелектуального

аналізу Big Data в корпоративному секторі; використання моделі стейкхолдер-менеджменту для оцінки інвестиційної привабливості АТ банківськими установами та приватними інвесторами.

Повнота викладу основних результатів і положень дисертації в наукових фахових виданнях і авторефераті

Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображені у 17 наукових працях, із яких 1 стаття – у колективних монографіях, 4 статті – у періодичних фахових виданнях України, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних, 12 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць за темою дисертації становить 4,59 друк. арк., особисто автору належить 4,17 друк. арк.

Публікації автора за темою дисертації повно та адекватно розкривають її зміст. Апробація на наукових конференціях є достатньою.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації та її окремих тез

1. Розділ 1:

– необхідність доповнення рис. 1.4 та 1.5 (с. 49-50) цифровими підписами або таблицею для кращої візуалізації дрібних коливань індексів WGI та CPI;

– у стовпці 4 табл. 1.7 автор наводить інструменти управління. Робота виграла б від уточнення специфічних інструментів, характерних саме для умов «інституційних трансформацій» та «воєнного стану», про які автор багато пише в тексті (наприклад, інструменти дистанційного голосування акціонерів, специфічні методи стрес-тестування ліквідності тощо);

2. Розділ 2:

– рис. 2.2. (с.93) необхідність деталізації переліку конкретних програмних рішень (ERP, BI-системи), які мають забезпечувати збір даних;

– р. 2, с.93-101, необхідність чіткого застереження в тексті, що основна аналітична база сформована на прикладі підприємств харчової промисловості.

– нагромадження даних на рис. 2.9 та 2.11 (с. 115-121) (перекриття ліній рейтингу стовпчиками), що ускладнює зчитування результатів;

– (с. 116) потреба у чіткішому зазначенні кількісного та якісного складу експертної групи, а також методів перевірки їхньої узгодженості;

– табл. 2.15, потреба в уточненні джерела прогнозних значень (чи є вони авторськими розрахунками, чи базуються на галузевих трендах).

– доцільність згадки про операційні ризики (кіберзагрози, опір персоналу) при оцінці ефективності впровадження цифрових моделей.

– висновки до розділу 2, доцільність чіткого зазначення наявності актів впровадження від конкретних підприємств (ПрАТ «Юрія», «Рошен» тощо) безпосередньо в тексті розділу;

3. Розділ 3:

– автор фокусується на позитивних наслідках (зростання вартості, капіталізації). Оцінюючи результативність впровадження системи

адаптивного управління, автору слід було б більше уваги приділити аналізу витратної частини (ресурсної місткості) самого процесу трансформації управлінської моделі на підприємстві.

Загальний висновок

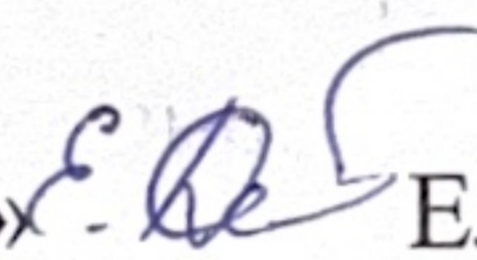
Дисертаційна робота Дідуха Сергія Володимировича на тему «Формування і розвиток системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств» є завершеною науковою працею, в якій отримано нові науково-обґрунтовані теоретичні і практичні результати щодо ефективності функціонування акціонерних товариств у сучасних реаліях. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Висловлені зауваження не знижують теоретичну і прикладну значимість отриманих наукових результатів виконаного дослідження.

Викладене є достатньою підставою для рекомендації щодо захисту дисертації Дідуха Сергія Володимировича у Разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, публічного
управління та адміністрування ЗВО «ПДУ»

 Елла ДОБРОВОЛЬСЬКА

Нідіше Добровольської Е. заєвідецію.

Чесний секретар кафедри О. Кобернюк

23 квітня 2026 р.